

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sacrarvm Antiqvitatvm Monvmenta

Hillesheim, Ludwig

Antverpiæ, 1577

Ex Libro Ecclesiastico Iesv Filii Syrach.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68887](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68887)

EX LIBRO ECCLESIASTICO
IESU FILII SYRACH.

Laus Sanctorum, præsertim Enoch, Noë,
Abraham, Isaac & Iacob.

CAPVT XLIIII.

LAVDEMVS viros gloriosos & parètes nostros
in generatione sua. Multam gloriam fecit Domi-
nus magnificentia sua à seculo. Dominantes in pote-
statibus suis homines magni virtute, & prudētia sua
præditi nuntiantes in Prophetis dignitatē Prophetarum,
& imperantes in præsentī populo, & virtute
prudentiæ populis sanctissima verba. In pueritia sua
requirētes modos musicos, & narrātes carmina Scri-
pturarū. Homines diuites in virtute pulchritudinis
studiū habentes, pacificantes in domibus suis. Omnes
isti in generationibus gentis suæ gloriam adepti sunt,
& in diebus suis habentur in laudibus. Qui de illis
nati sunt, reliquerunt nomen narrādi laudes eorum.
Et sunt quorum non est memoria; perierūt quasi non
fuerint; & nati sunt quasi non nati, & filij eorū cum
ipsis. Sed illi viri misericordiæ sunt, quorum* pietates
non defuerunt. Et cum semine eorum permanet bona
hereditas, & nepotum ipsorum semen in testamento
stetit, & filiorū ipsorum semen propter filios in æter-
num manet: semen eorum & gloria eorum non dere-
linquetur. Corpora eorum in pace sepulta sunt, et no-
men eorum viuet in generationem & generationem.
Sapientiam ipsorum narrent populi, et laudem ipsorū
nuntiet Ecclesia. Henoch placuit Deo, & translatus
est in paradysum, vt det gentibus sapientiam. Noë in-

* Græci, lu-
sticiæ non
sunt obli-
uioni tra-
dita.

Genes. 5.
Genes. 6.

uentus est perfectus iustus, & in tempore iracundia factus est reconciliatio. Ideo dimissum est reliquū terra, cum factum est diluuiū. Testamenta seculi posita sunt apud illum, ne deleri possit diluuiū omnis caro.

Genes. 17.

Abraham magnus pater multitudinis gentiū, & non est inuētus similis illi in gloria. Qui conseruauit legem excelsi, & fuit in testamento cum illo. In carne eius stare fecit testamentum, & in tentatione inuentus est fidelis. Ideo iureiurando dedit illi gloriam in gente sua, crescere illum quasi terra cumulum, & ut stellas exaltare semen eius, & hereditare illos à mari vsque ad mare, et à flumine vsque ad terminos orbis

Genes. 26.

terra. Et Isaac eodem modo fecit, propter Abraham patrem eius. Benedictionem omnium gentium dedit illi

Genes. 28.

Dominus: & testamentum suum confirmauit super caput Iacob. Agnouit eum in benedictionibus suis, et dedit illi hereditatem, & diuisit illi partem in tribubus duodecim. Et conseruauit illi homines misericordie inuenientes gratiam in oculis omnis carnis.

De laudibus Mosis, Aaronis & Phinees.

CAPVT XLV.

Numeri 12.
Exodi 11.

DILECTVS Deo & hominibus Moses, cuius memoria in benedictione est. Similem illum fecit in gloria sanctorū, & magnificauit eum in timore inimicorum, & in verbis suis monstra placauit. Glorificauit illum in conspectu regum, & iussit illi coram populo suo, & ostendit illi gloriam suā. In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illū, et elegit eum ex omni carne. Audiuit enim eum, & vocē ipsius, & induxit illum in nubem. Et dedit illi cor ad precepta, et legem

vita

vita & disciplina docere Iacob testamentum suum,
& iudicia sua Israël. Excelsum fecit Aaron fratrem Exodi 28.
suum, & similem sibi de tribu Leui. Statuit ei testa-

mentum aeternum, & dedit illi sacerdotium gentis,
& beatificauit illum in gloria. Et circumcinxit eum
zona iustitia, & induit eum stola gloria, & corona-
uit eum in vasis virtutis. Circumpedes et femoralia,
& humerale posuit ei, & cinxit eum tintinnabulis
aureis plurimis in gyro dare sonitum in incessu suo,
auditum facere sonitum in templo, in memoriã filiis
gentis suae. Stolam sanctã, auro & hyacintho & pur-
pura, opus textile, viri sapientis, iudicio & veritate
præditi. Torto cocco opus artificis, gemmis pretiosis fi-
guratis, in ligatura auri, & opere lapidarij sculptis
in memoriã, secundum numerum tribuum Israël.

Corona aurea super mitram eius, expressa signo san-
ctitatis, & gloria honoris, & opus virtutis, desideria
oculorum ornata. Sic pulchra ante ipsum non fuerunt
talìa vsque ad originem. Non est indutus illa alieni-
gena aliquis, sed tantum filij ipsius soli, & nepotes
eius, per omne tempus, sacrificia ipsius consummata
sunt igni quotidie. Compleuit Moses manus eius, &
vnxit illum oleo sancto. Factum est illi in testamentũ Leuit. 8.
aeternum, & semini eius sicut dies cæli fungi sacer-

dotio, & habere laudẽ, & glorificare populum suum
in nomine suo. Ipsum elegit ab omni viuente offerre
sacrificium Deo, incensum & bonum odorem in me-
moriã placare pro populo suo. Et dedit illi in præce-
ptis suis potestatem in testamentis iudiciorum, docere Numeri 16.
Iacob testimonia, & in lege sua lucem dare Israël.

Quia contra eum steterunt alieni, & propter inui-

F 4 diam

diam circumdederunt illum homines in deserto, qui erant cum Dathan & Abiron, & cōgregatio Chora in iracundiam. Vidit Dominus Deus, et non placuit illi, & consumpti sunt in impetu iracūdiæ. Fecit illis monstra, & consumpsit illos in flamma ignis. Et addidit Aaron gloriam, & dedit illi hereditatē & primitias frugum terræ diuisit illi. Panem ipsius in primis parauit in satietatem: nam & sacrificia Domini edent qui dedit illi & semini eius. Ceterū inter gentes non hereditabit, & pars non est illi in gente. Ipse est enim pars eius, & hereditas. Phinees filius Eleazari tertius in gloria, imitando eū in timore Domini, & stare in reuerētia gentis, in bonitate & alacritate animæ suæ placuit Deo Israël. Ideo statuit illi testamentum pacis, & principē sanctorum, et gentis suæ, ut sit illi & semini eius sacerdotij dignitas in æternum. Et testamentum Dauid regis filij Iesse, de tribu Iuda, hereditas ipsi & semini eius, ut daret sapientiā in cor nostrum, iudicare gentem suam in iustitia, ne abolerentur bona ipsorum, & gloriam ipsorum in gentem eorum æternam fecit.

Numeri 25.

Laus Iosue, Caleb & Samuelis, CAP. XLVI.

FORTIS in bello Iesus Naue, successor Mosi in Prophetis, qui fuit magnus secundum nomen suum, maximus in salutem electorū Dei, expugnare insurgentes hostes, ut consequeretur hereditatem Israël.

Iosue 3.

Iosue 10.

Quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas, & iactando contra ciuitates rhomphæas. Quis ante illū sic restitit? Nam hostes ipse Dominus percussit. An non in iracundia eius impeditus est sol, & vna dies

dies facta est quasi duo? Inuocauit altissimum potentem in oppugnando inimicos undique, & audiuit illum magnus, & sanctus Deus, in saxis grandinis virtutis valde fortis. Impetum fecit contra gentem hostilem, & in descensu perdidit contrarios, ut cognoscant gentes potentiam eius, quia contra Deum pugnare non est facile, & secutus est à tergo potētes. Et in diebus Mosi misericordiam fecit ipse, & Caleb Numeri 13. filius Iephonna, stare contra hostem, & prohibere gentem à peccatis, & perstringere murmur malitia. Et ipsi duo constituti à periculo liberati sunt à numero sexcentorum milium peditum inducere illos in hereditatem, in terrā quæ manat lac et mel. Et dedit Dominus illi Caleb fortitudinem, & vsque in senectutē permansit illi virtus, ut ascenderet in excelsum terræ locum, & semen ipsius obtinuit hereditatem. Et viderunt omnes filij Israël, quia bonum est obsequi sancto Deo. Et Iudices singuli suo nomine, quorum non est corruptum cor, qui non auersi sunt à Domino, ut sit memoria illorum in benedictione. Et ossa eorū pululant de loco suo, & nomē eorum permanet in æternum, permanente ad filios illorum sanctorum virorū gloria. Dilectus à Domino Deo suo Samuel propheta Domini renouauit imperium, & vnxit principes in gente sua. In lege Domini congregationem iudicauit, & vidit Deum Iacob, et in fide sua probatus est Propheta. Et cognitus est in verbis suis fidelis, quia vidit Deum lucis. Et inuocauit Dominū omnipotentem in oppugnando hostes circumstantes undique in oblationem viri inuiolati. Et intonuit de celo Dominus, & in sonitu magno auditam fecit vocem suam, & con-

1. Reg. 17.
1. Reg. 12.
1. Reg. 25.

triuuit principes Tyrriorū, & omnes duces Philistijm. Et ante tempus finis vitæ suæ & seculi testimonium præbuit in conspectu Domini & Christi. Pecunias & vsque ad calceamenta ab omni carne non accepit, & non accusauit illum homo. Et post hæc dormiuit, & notum fecit regi, & ostendit illi finem vitæ suæ: & exaltauit vocem eius de terra in prophetia delere impietatem gentis.

Laudes Nathan, Dauid, Salomonis. vituperium Roboam & Hieroboam. CAP. XLVII.

1. Reg. 18.

POST HÆC surrexit Nathan propheta in diebus Dauid. Et quasi adeps separatus à carne, sic Dauid à filiis Israël. Cum leonibus lusit quasi cū agnis, & in ursis similiter fecit sicut in agnis ouium. In iuentute sua nunquid occidit gigantē? & abstulit opprobrium de gente? In tollendo manū in saxo funda deiecit exultatione Golia, ubi inuocauit Dominum omnipotentem. Et dedit in dextra eius tollere hominē fortem in bello, & exaltare cornu gentis suæ. Sic in decem millibus glorificauit eum, & laudauit eum in benedictionibus Domini, in offerendo illi coronam gloriæ. Contriuit enim inimicos undique, & extirpauit Philistijm contrarios, vsq; in hodiernum diem. Contriuit cornu ipsorum vsq; in aeternum. In omni opere dedit confessionem sancto & excelsio in verbo gloriæ. De omni corde suo laudauit Dominum, et dilexit eum qui fecit illum, & dedit illi contra inimicos potentiam. Et stare fecit cantores contra altare, & in sono eorum dulces fecit modos, & dedit in celebrationibus decus, & ornauit tempora vsque in consummationem

inationem vitæ, ut laudaret nomen sanctum Domini,
 & amplificarent manum Dei sanctitatem. Christus
 purgavit peccata ipsius, & exaltauit in æternum cor-
 nu eius. Et dedit illi testamentum regni, & sedem glo-
 riæ in Israël. Post ipsum surrexit filius sensatus, &
 propter illum deiecit omnem potentiam inimicorum. 2. Reg. 18.

Salomon imperauit in diebus pacis, cui subiecit Deus
 omnes hostes, ut conderet domum in nomine suo, &
 pararet sanctitatem in sempiternum, quemadmodum
 eruditus est in iuuentute sua. Et impletus est quasi
 flumen sapientiæ, et terram retexit anima sua. Et re-
 plesti in comparationibus anigmata, ad insulas longè
 diuulgatum est nomen tuum, & dilectus es in pace
 tua. In cantilenis, in prouerbis & comparationibus,
 & interpretationibus mirata sunt terra, & in no-
 mine Domini Dei cui est cognomen Deus Israel. Col. 3. Reg. 18.

legisti quasi aurichalcum aurum, & ut plumbum com-
 plesti argentum. Et inclinasti femora tua mulieribus.
 Potestatem habuisti in corpore tuo. Dediisti maculam
 in gloria tua, & profanasti semen tuum, inducere
 iracundiam ad liberos tuos, & in ceteris stultitiam
 tuam, ut faceres imperium bipartitum, & ex Ephraim
 imperare imperium durum. Deus autem non dere- 3. Reg. 12.

linquet misericordiam suam, & non corrumpet, nec
 delebit opera sua, neque perdet à stirpe nepotes electi
 sui, et semen eius qui diligit Dominum, non corrup-
 pet. Dedit autem reliquum Iacob & Dauid de ipsa
 stirpe. Et finem habuit Salomon cum patribus suis.
 Et dereliquit post se de semine suo gentis stultitiam,
 & imminutum à sua prudentia Roboam, qui auertit
 gentem consilio suo, & Ieroboam filium Nabath, qui
 peccare

peccare fecit Israël, & dedit viã peccandi Ephraim, & plurima redundauerunt peccata ipsorum. Valde enim auerterunt illos à terra sua. Et quæsiuit omnes nequitiã, vsque dum perueniret ad illos defensio, et ab omnibus peccatis liberauit eos.

Eliaë, Elisei, Hezechiaë, & Esaiaë laudes.

CAPVT XLVIII.

ET surrexit Elias propheta quasi ignis, & verbũ ipsius quasi facula ardebat. Qui induxit in illos famẽ; & imitantes illum inuidia sua pauci facti sunt. Non enim poterant sustinere præcepta Domini. Verbo Domini contumax, et deiecit à se ignẽ terræ. Sic amplificatus est Elias mirabilibus suis. Et quis ^{1. Reg. 17.} potest similiter sic gloriari tibi? Qui sustulisti mortuũ ab inferis, de sorte mortis in verbo Domini Dei, qui deiecisti reges ad perniciem, & confregisti facile potentiam ipsorum, et gloriosos de lecto suo. Qui audisti in Sina iudicium, & in Horeb iudicia defensionis. Qui ungis Reges ad pœnitentiam, & Prophetas facis successores post te. Qui receptus es in turbine ignis, in curru equorum igneorum, qui inscriptus es in iudiciis temporum lenire iracundiã Domini, conciliare cor patris ad filium, et restituere tribus Iacob. Beati sunt qui te viderunt, & in amicitia tua decorati sunt. Nam nos vita viuimus tantum, post mortẽ autem non erit tale nomẽ nostrum. Elias qui in turbine tectus est, & in Eliseo cõpletus est spiritus eius. In diebus suis non pertimuit principem, & potentia nemo vicit illum, nec superauit illum verbũ aliquod, et mortuum prophetauit corpus eius. In vita sua fecit
monstra,

monstra, & in morte mirabilia operatus est. In omnibus istis non pœnituit populus. & non recesserunt à peccatis suis, usque dum abiecti sunt de terra sua, & dispersi sunt in omnem terram, & relicta est gēs per pauca, & princeps in domo Dauid. Quidam eorū fecerunt quod placeret Deo, alij autem multa commiserunt peccata. Hezechias muniuit ciuitatem suam, & induxit in medium ipsius aquam, & fodit ferro rupem, et ædificauit ad aquam puteū. In diebus ipsius ascendit Sennacherib, & misit Rapsacem, & sustulit ^{4. Reg. 18.} manum suam contra illos, & extulit manum suam in Sion, et superbus factus est potentia sua. Tunc mota sunt corda & manus ipsorum, & doluerunt quasi parturientes mulieres. Et inuocauerunt Dominum misericordem, & expandentes manus suas extulerūt ad cælum, & sanctus Dominus Deus audiuit citò vocem ipsorum. Non est commemoratus peccatorum illorū, neq; dedit illos inimicis suis, sed purgauit illos in manu Esaiæ sancti propheta. Deiecit castra Assyriorum, & contriuit illos angelus Domini. nam fecit Hezechias quod placuit Deo, et fortiter iuit in via Dauid patris sui, quam mandauit illi Esaias propheta magnus, et fidelis in cōspectu Dei. In diebus ipsius retro rediit sol, & addidit regi vitam. Spiritu magno vidit vltima, & consolatus est lugentes in Sion usq; in sempiternum. Ostendit futura & abscondita antequam euenirent.

Inter

Inter omnes reges tres iusti reperti solummodo.
Hieremiæ, Ezechielis, Duodecim Prophetarum,
Zorobabel, Nehemiæ, Enoch, Ioseph, Semi, & Seth, Laudes.

CAPVT XLIX.

MEMORIA Iosia in compositione odoris facta
opus pigmentarij. In omni ore quasi mel indulcabitur
eius memoria, & ut musica in conuiuio vini. Ipse est
directus diuinitus in pœnitentia gentis, & tulit abo-
minationes impietatis. Et gubernauit ad Dominum
cor ipsius, & in diebus peccatorum corroborauit pie-
tatem. Præter Dauid, & Hezechiam, & Iosiam,
omnes reges peccatum commiserunt: nam reliquerunt
legem altissimi reges Iuda, et contempserunt timorem
Dei. Dederunt enim regnum suum alij, & gloriam
suam alienigenæ genti. Incenderunt electam ciuitatē
sanctitatis, & desertas fecerunt vias ipsius in manu
Hieremiæ. Nam male tractauerunt illum, qui à ven-
tre matris consecratus est Propheta, euertere, et erue-
re, & perdere, & iterum ædificare et renouare. Eze-
chiel qui vidit conspectum gloriæ, quam ostendit illi
in curru Cherubim. Nam commemoratus est inimi-
corum in imbre benefacere illis, qui ostenderunt re-
ctas vias. Et duodecim Prophetarum ossa pullulant
de loco suo. Nam corroborauerunt Iacob, & redeme-
runt se in fide virtutis suæ. Quomodo amplificemus
Zorobabel. nam & ipse quasi signum in dextera ma-
nu Israël. Et Iesum filium Iosedec. Qui in diebus
suis ædificauerunt domum, et exaltauerunt templum
sanctum Domino paratum in gloriam sempiternam.
Et Nehemias in memoria multi temporis, qui erexit
nobis

Hierem. 38.
Ezech. 10.

1. Esdr. 5.
Aggzi 2.

nobis muros euersos, & stare fecit portas & seras;
 qui erexit domos nostras. Nemo natus est in terra
 qualis Henoch; nam & ipse receptus est à terra. Et
 Ioseph, qui natus est homo princeps fratrum, firma- Genes. vii.]
 mentum gentis, rector fratrum, stabilimentum po-
 puli, & ossa ipsius visitata sunt, & post mortem pro-
 phetauerunt. Seth & Sem apud homines gloriam
 adepti sunt, & super omnem animam in origine
 Adam.

Hactenus ex Ecclesiastico.

F I N I S.

CARMEN hoc de Sanctorum laudibus est pium
 & catholicum: quod attestor

*Walterus vander Steeghen, S. Theol.
 Licentiatus, Canonicus Antuerpiensis.*

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.